

Predplata u Šibeniku:
Pojedini broj stoji 4 para.
Na kuću 6 para.
Predplata van Šibenika:
na godinu 8 Kr.,
na po godinu 4 Kr.

Vlastnik,
izdavaatelj i odgovorni urednik:
VLADIMIR KULIĆ.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Pisma i predplate šalju se ured-
ništvu. — Nefrankirane se pisma
ne primaju. Rakopisi se ne vra-
ćaju. — Oglasi se tiskaju po 30
para, probna, zahvala, itd. po
40 para redak ili po pogodbi.

Tiskarnica
Ivan Sflaginac
Trg Sv. Ivana.

Šibenik, 21. srpnja.

Danas su započeli občinski izbori u pokrajini. Prvi je na redu Split. Do desetak dana počet će i ovdje u Šibeniku. Kako kod nas stvari stoje, poznato je već svakom. Svak će bit uvidio, da šibenski občinski izbori imaju veliko značenje, jer imaju da riješe jedno opravdano pitanje za ovu občinu, da izvrše onaj proces čišćenja u našim javnim odnosima, za čim mora da teži svaki pravi obćinar i otačbenik.

Naše novinstvo u obće reklo je svoju pred ovim izborima. Gotovo jednoglasno preporučilo je mir, t. j. izbjegavanje stranačkih trvenja. Po našem mnenju ta preporuka, i ako u sebi dobra i plemenita, nije još dovoljna. O miru i sporazumu može se govoriti i raditi samo ondje, gdje ne prieti pogibelj, da će občinska uprava upasti u ruke ljudima, koji ne mogu jamčiti za njezinu urednost i savjestno rukovodjenje. Gdje takva pogibelj prieti, sveta je dužnost svakog građanina, svakog seljanina ustati i zapriječiti takovim ljudima ulaz u občinu. I novinstvo je na to pozvano u interesu obćeg narodnog dobra i narodnih aspiracija, jer svak zna, koliko u tome mogu da odluče naše obćine. Ako mi još do danas ne možemo bilježiti ikakav veći uspjeh ni ekonomični, ni narodni, moramo dobrim i većim dielom kriviti naše obćine, koje se nisu znale uvijek na svom mjestu, uprav za to, što su ljudi na njima bili mlhavi, ili pak tako nedostojni, da nisu gledali nego svoju korist.

Ako ikad, a to uprav sada nameće se svakom dužnost, koju spomenusmo, jer izbori sad odlučuju ne više o trogodišnjoj, već o šestogodišnjoj upravi naših obćina. Šest godina dugo je razdoblje, pa koliko li štete i zla može narodu bit na-

nešeno kroz to vrijeme, ako obćinam zavladaju ljudi nesposobni za rad, ili, što je još gore, ljudi, koji ne mogu, da zajamče narodu nikakvo dobro, nikakav napredak?!

U Šibeniku smo to vrlo dobro shvatili. Cijela izborna borba, koja će se ovdje po svoj prilici morat održati, sastojat će u tome, da se obćina povjeri ljudima značajnim i pravim rodoljubima, a izbavi od ljudi, kojima je cijela prošlost samo negacija svakog rada narodne obće koristi.

Nadalje treba još i to imat na umu, da je već skrajno vrijeme, da se počne raditi za ekonomično i prosvjetno podignuće naših do sad užasno zapuštenih sela. U njima nam je srčica prave narodne snage, koju ne smijemo nikako zanemariti i puštati, da gine i propada. Samo savjestna i zauzeta občinska uprava može našim selima pomoći u tome smislu.

Borba u Šibeniku ne može bit za to drukčija; ona je neodkloniva, jer je nastala silom nužde i okolnosti. S jedne strane poradali su se ljudi, koji hoće napredak grada i cijele obćine, a s druge strane oni, koji su već za trideset godina obćinom gospodovali i svaki napredak, svaki rad spriječavali, sela dognali do biede i nevođe, a sebe uzdignili.

Šibenik, kojemu je namijenjena liepa budućnost, mora da ovu borbu do kraja održi i da odluči napokon otresti se svih onih, koji nisu kadri raditi za tu njegovu budućnost.

Štogod se pisalo i govorilo o jakosti onih, proti kojima se pošteno građanstvo s pukom sa sela diglo, nije drugo nego varka i obćsjena, koja će još ovo malo dana trajati.

Kad se to izvrši, nastat će tek onaj pravi mir i ona ljubav, koju naše novinstvo sada zagovara, jer

će smutljivci biti podučeni, da nemaju snage u obćinstvu.

Maslinarstvo.

Poslie loze, maslina je za nas najkorisnija. Ona je u nekim našim kotarima, kao u Makarskom, Dubrovačkom i po mnogim otocima najvažnija grana narodnog blagostanja. — Kao takvoj nije čudo, što su joj u ovim krajevima od davna posvetili neku osobitu brigu, kao što nije čudo, da su je svakdano zane-marivala ona mjesta, gdje loza uspeva.

Danas, kad je nastala neka kriza u našem vinogradarstvu uslieđ sve to većeg širenja filoksera, te kad smo usilovani, da tražimo i u drugim gospodarskim granama potrebito za življenje, mislimo, da bi se imala gojenju maslina posvetiti osobita skrb, i za to pišemo ove redke.

Zahvaleći Bogu, rat, koji se je vodio protiv masline od godina kod nas, rek bi, da je prestao, te i ako su lašun i sjekira dosta obrili, ipak nisu sve. Ono, što je ostalo, ipak može da nam dade ulja ne samo za kućnu potrebu, već i za izvoz, a dat će i više, samo ako budemo maslinama posvećivali malo više brige, nego li do sada.

Prva graja protiv masline, rad koje su mnoge bile povadjene, nastala je s razloga, što maslina ne radja redovito. Da pak maslina ne radja redovito, to je samo izlika. Ako to biva, tome sigurno nije kriva maslina, već vanjski uzroci, a u prvom redu zanemaranost sa strane gospodarstva. U obće govoreći, kod nas se s maslinom ne postupa, kako ona zaslu- žuje obzirom na njesto, što ga ona zau- žimlje u našem poljodjelskom gospodar- stvu. Hoćemo li, da nam maslina radja redovito, treba da je gojimo onako, kako maslina iziskiva, a ne da je zapuštimo kao kakav grim, što je na žalost do sada mal ne svukud kod nas bivalo. Razumno klastrjenje i redovito gnojenje jesu prvi uvjeti, da nam maslina radja redovito.

Ako se prošetamo do Dubrovačke okoliše, gdje se masline bolje goje nego li kod nas, uvjerit ćemo se, da maslina može radjati redovito, ako vanjski uzroci na to ne uplivaju.

Ako zadjemo u uzorne maslinjake, koje je amo tamo vlada počela podići, uvjerit ćemo se, da onaj način gojenja masline, kojega smo se do danas držali, ne valja. Mi smo sadili maslinu i lozu, a oko masline žito, bob i t. d., što bi joj dakako odnielo i ono malo hrane, koju bi iz zemlje crpala.

Maslini nije mjesta u vinogradu, u dolini; — ona kraljuje u prisroju i na obroncima. Radišna ruka našeg težaka prokrčila je brda i doline i svukud zasa- dila lozu, ali zaman. Lozi u buduće, gdje nema dosta zemlje, nije mjesta, i tu će se do malo vremena bieliti krš kao po Kvarnerskim otocim, koji će nam ostavit tužnu uspomenu moći i snage filoksera. Takova je sudbina, kojoj treba da se i mi pokorimo, te da iz krša odstranimo lozu, a gdje nje ponestane, da zasadimo maslinu.

Maslina može da uspeva i po otocima i po primorju, pak bi prava grje- hota bila, da naši krši opistoše i da nas još veća žega bije.

Priznati moramo, da je vlada za maslinogojstvo učinila nešto, ali nije sve. Ona mora ponovo da otvori i to redovito svake godine maslinarske tečajeve poput onih, što su u Gružu bivali, a to tim više, što putujući učitelji, koji dolaze i koji su došli iz vana nisu posve poznati sa maslinogojstvom, pa naravno ne mogu da uspješno postignu svoj cilj kod naroda. Nije podnišeto uputno, što nam do ušiju dolazi, da vlada ne namje- rava podizati više uzornih maslinjaka i da će ukiniti četv javnih klastrica. Ovo bi ubitačno djelovalo na naše pomladjeno maslinogojstvo, te se čvrsto nadamo, da će vlada, ako je nakanila, od ovoga odustati.

Vlada bi imala, kako je još i u osnovi G. Zotta obećala, povjeriti jednoj vrijednoj sili, da sastavi *dalmatinsku olejo-*

Važan „Predgovor“

priobćenje D. Sirovica.

Otrag malo dana dospala mi ruku knjiga, o kojoj na žalost nisam do sad našao spomena u nikakvoj povjesti naše književnosti. To je talijanski prevod znamenitog eposa Ignjata Gjorgjića „Uzdasi Mandaljene pokornice“. Sam prevod po sebi zaslužuje veliku hvalu radi svoje vjernosti i krasne pjesničke dikcije, a za nas šibenčane ima osobitu vrijednost s toga, što potiče iz pera jednog šibenčanca, koji se prevodom odužio ne samo uspomeni slavnog dubrovačkog pjesnika, već koji je i svom rodnom gradu osvetlao lice pred stranim svietom. Taj šibenčanac jest Marko Antun Vidović. Njegov prevod ugledao je božje svjetlo god. 1829.

Ako se ja sad osvrnem na taj prevod, to nije s toga, da iztaknem vrlinu našeg sugrađanina, nije samo s toga, da njegovoj svietloj uspomeni nadovežem zasluženu hvalu i slavu, koja mu ne bi mogla izostati i bez ovih malih redaka, jer bi se kad li tad li bio ipak našao ljubitelj naših zaboravljenih trudbenika na polju književnosti, da iznese zasluge njihove, već to činim s nekog drugog razloga, radi kojega svaki Hrvat šibenski mora bit ponosan.

Nó prije nego predjem na samu stvar, moram nešto drugo napomenuti.

Mnogima je poznato, da se je naš mili hrvatski jezik do nedavna zvao ilirskim. Mnogi se još sjećaju one pjesme: Mi smo braćo Iliri itd., a taj naziv bio je ostao u porabi osobito kod talijanske ruke, uprav za to, što je za Napoleona naša Dalmacija sa susjednim zemljama, gdje obitavaju Hrvati, bila od njega nazvana Ilirijom. Napoleon je mislio, da će tim imenom ugoditi našim starima, tim više, što je baš u davna i pradavna vremena zbilja u današnjoj Dalmaciji obitavao narod, koji se zvao Ilirski, i koji je stanovao još daleko Dalmaciji na sjeveru, iztoku i jugu.

Nije čudo, ako je taj naziv ilirski naš narod u početku prigrio. Mnogi su mislili, da pod tim imenom mogu najbolje raditi za narod, tim više, što se je hrvatsko ime bilo gotovo zaboravilo i svugdje zamienilo pokrajinskim imenima. Imali smo tada i Slavonce i Kranjce i Korutance i Istrane i Dalmatince i Bosance, pa Slovinci, Slavjani i Bog zna koja druga imena, a pravo se hrvatsko ime, hvala neprijateljima našeg naroda, bilo gotovo izgubilo. Ali se nije izgubilo u srcu onog diela našeg naroda, koji nije došao u doticaj s tudjincem, u srcu onog naroda, koji je očuvao sve naše stare

običaje, i koji se je junački odhrvao kroz vjekove i vjekove navalama nebrotjenih hrvatskih dušmana.

Kad sve to uzmemo u obzir, ne će nam bit začudno, ako su i u Šibeniku mnogi nazivali hrvatski jezik ilirskim. Zvao ga je tako i Marko Antun Vidović. Je li on tome kriv? Nikako. Ta oni, koji su i poslie njega bili, poslie toliko godina, jednako su ga nazivali. Dosta nam je spomenuti ilirski pokret u našoj književnosti i ime Ijudevita Gaja. Ta još danas imamo živa čovjeka, jedinog iz one dobe, kad se naš jezik nije zvao drukčije nego ilirski, a taj je naš starina-pjesnik Ivan Trnski.

Šibenčanac Marko Antun Vidović preveo je dakle epos (veliku pjesmu) Ignjata Gjorgjića iz *ilirskog*, t. j. hrvatskog jezika na talijanski. U *predgovoru* toga prevoda navadja sve, što ga je nagladio, da se na taj posao dade. Izlični sve krasote ilirskog (hrvatskog) izvornika, navadja između ostaloga, kako je bilo potrebito, da se i oni, koji samo talijanski uniju, upoznadu s tim odličnim djelom ilirske vile umjetnice. Nego, nadalje Vidović veli: „Nije me samo to potaklo na prevadjanje, već me najviše na to navela *„vruća ljubav, koju gojim prema ilirskome (dakle hrvatskome) jeziku, je-*

dinome, prvome i pravome jeziku zavičaja moga“.

Eto, kako je sudio još god. 1829. Marko Antun Vidović o hrvatskom jeziku u Šibeniku; on veli, da je taj jezik *jedini, prvi i pravi* jezik Šibenika, a to je najotičitiji i najjači dokaz, da je sviest toga jezika, sviest hrvatska bila i onda jaku i budna u ovom našem gradu.

Govore li danas tako svi šibenčani? Na žalost, ne govore. — Ali se ne čudi, dok ne govore oni, koji ne osjećaju hrvatski, koji se nikad nisu Hrvatima htjeli priznavati, al se čudim i snobivam nad onima, koji su hrvatsku rieč majčinim mliekom usisali, a danas je pogrdjuju, rađeć na štetu hrvatstva u obće, a na po se na štetu hrvatstva u svome rodnome gradu.

Neka se ugledaju u Marka Antuna Vidovića, neka promišljaju o tim njegovim riečima, pa neka se zastide.

Evo, ovo je uzrok, s kojega napisah ovo par redaka. Pravi Hrvati šibenski mogu bit ponosni, jer se njih ovaj prikor ne tiče; nelajnici, malodušnici, šarenjaci i odmetnici neka jednom uvide, da im je samo pod hrvatskim barjakom živjeti, raditi i umrieti, ako ne će, da ih za uvijek stigne prokletstvo šibenskog puka, koji je uvijek ostao i ostat će vjeran samo hrvatskom imenu i hrvatskom barjaku.

grafiju, po kojoj bi se kod nas imale gojiti malo, ali naboljih vrsta maslina, koje bi najljepše uspjevale i davale najbolju vrstu ulja.

Obzirom na činjenicu, da maslina raste sporo, kao i na to, da sve vrste naših maslina ne daju najbolje ulje, imale bi se navrtanjem kod nas proširiti neke vrste maslina iz Napulja i Bari-a, kako je to nadzornik Zotti u svojoj osnovi iznio, a što na žalost sve do danas nije provedeno u djelo.

Zaludu nam se obmanjivati. Po naše gospodarstvo u obće, a poljudjelstvo na po se nastaju svjederno sve to kritičniji dani, te smo uslovljeni, da nastojimo iz svih gospodarskih grana crpati što više koristi, a osobito iz onih, koje nam daju najviše prihoda i koje nam služe za kućnu porabu i za prodaju, a u te spada i maslinovo ulje.

O maslinovu ulju na po se bavit ćemo se u narednom broju.

Izborna kronika.

I drugovdje se vode izbori, ali da se što slična događaja kao u Šibeniku, to nije moguće. Mi smo za to prisiljeni, da za još par dana razkrinkavamo crnu družbu, koja, da ima stida, kao što nema poštenja, ne bi izlazila među ljude, ne bi se pokazivala na svjetlost sunca.

Naprotiv ona se pokaziva tako bahata u klevetanju, u ocrnjivanju, tako nemoralna, da se ne stidi ničesa. Izcrpila je crna družba Kara-Mije sva raspoloživa sredstva. Iztršila se, izopijala se, naskakala se, natužila se, nametala se i amo i tamo — sve utaman. Ostaje joj još kleveta, ogovaranja, ocrnjivanje poštenih. Vidio lupez, vidila bludnica da ih svak prezire, pa udri u viku, da je i drugi njima jednak.

Jučer i prekojučer trubila je crna družba, rigala je svačesa svukud, gdje je doprla. Njoj je načel. Stojić pokrao Obcinu, pa utekao, onda ga ulovili, zatvorili, pa napokon san se ubio.

Ali zaludu crnoj družbi sve. Ni kleveta ne može njoj pomoći, jer svak zna, da je poštenje naših ljudi i našeg načelnika nad svaku sumnju. Čiste su oni čela kao sunce.

Iz Rogoznice nam pišu: Crna družba Kara-Mije uvidila, da joj je amo jalov posao zamamljivati naše seljane šupljim riečima, pa počela novcem. Ali ni na ovaj način ne će ništa. Može bit ipak, da se nadje koji nevolnik bez sviesti i bez uvjerenja. — U ponedjeljak bio je ovdje Tikulin. Čini se, da je donio „befehl“ da, kad nikako nije mogao da koga sebi privabi, nadje koga, te uzastoji, e bi ih odavle što manje otišlo glasovao.

Iz Primoštena: U prvidan poručili Kara-Mije i drugovi, da će doći u sriedu u Primošten njihova dika don Marko Ženik sa Bronom i Rorom. Čekala ih muzika, ali ne dodjoše. Grehota!

Za Kara-Miju i družbu radi amo, ali bez uspjeha, neki dotepanac, komu da su obećali mjesto komisara na občini, naravno kad dodju.

Ovaj agitator Kara-Mijine družbe, a samo za nagradu obećanja, po stanovima plaši narod pripovjedać: „bit će krvi, ne hodite nigdje“. Po selu pak bez prestanka nagovara: „Stojić i njegova stranka

protivni su vladi, bolje nam je biti uz vladu“. Taj budući komesar jednom krčmaru obećaje, da će u njegovu kuću proći nekakav ured, samo nek radi za Kara Miju. Drugoga krčmara nagovara, da se ne paća, ali da bi najbolje bilo, kad bi radio za Kara Miju i družinu, jer da su oni vladina stranka, pa bi mu sin gimnazijalac dobio štipeudiju.

Iz Rogoznice i Primoštena dolaze nam neprestano dopisi protiv postupanju stražmeštra Saura.

O njemu se ne ćemo baviti, jer nam je poznato, da je gospodin poglavar Madirazza o stvari obavješten, pa smo uvjereni, da će on na vrijeme naučiti stražmeštra, kako mu se vladati. I danas smo primili dopisa u predmetu, ali, kako rekosmo, ustrpljivi smo i čekamo.

Jučer je gosp. načelnik Stojić objelodanio javno pismo, u kojemu je iznio suštu istinu i kazao narodu, kako stvari stoje, te kako su glupa i neosnovana sva ona u zlobi proračunana naklapanja crne družbe.

Sasuo je crnoj družbi sve laži i klevete u grlo i dao joj takovu pljusk, da ce se za dugo vremena spominjati.

Tako se događja svima, koji hoće da ocrne druge, a sami su crni.

Don Marko Vezić našao se među parovima. Radi iz petnih žila u Jadrtovcu, a jer nema sada prilike da na kojem drugom mjestu izkaže svoj veliki govornički dar i svoju moralnost, to on dočekuje *krmeljake* po putima i tu im drži velike izborne govoranice.

Zaludu je, don Marko je uzor Stražićica i crne družbe; oni se međusobno popunjavaju, i kako oni nikad ne govore istinu, tako se ni don Marko njom ne zna u svojim govoranijam služiti. — Ne znamo, kako mu nije opao obraz, kad je ono nekidan dozivao u pomoć crnoj družbi *Boga i Hrvate*.

Na diku je don Marku, što se je od svih svećenika našao sam samcat uz Kara-Miju.

Poznati Kuzmić gotovo se prekojučer nije raztopio od milinja, jer je mislio, da može klapati po gradu, što hoće. Preporučujemo mu, da se drugi put dade bolje i temeljitije obavjestiti, jer će inače izgubiti glas, što ga uživa kao dobar doušnik i izborni mešetar.

Čudit se je, da mu je sada crna družba draga, kad je do nekidan po celom gradu ispovjedaao, da su u njoj svi nepošteni.

Mačo Petković iz Vrpoljca, glasoviti sveznadar, učenik je crne družbe. Ona je od nekidan po Dalmatini, Vrpoljcu i Jadrtovcu učila puk, kako smo svi mi pravi Dalmatinci, a ne Hrvati; kako mi ne smijemo prodavat se Hrvatima itd. Mačo Petković sluša dobro svoje učitelje, pa po Vrpoljcu pripovjeda, da Stojić hoće, da občina bude hrvatska, ali da to ne smije biti, kad smo Dalmatinci, nego občina valja po njemu da bude Dalmatinska i vladina.

Tako u Vrpoljcu, a po mjestima, gdje puk zna za svoje hrvatstvo, trubi crna družba, da Stojić hoće, da občina bude talijanska i da se združio s taljancima.

Po ovome se vidi koliko družba drži do poštenja, do prosvjete i sviesti puka i do svoga hrvatstva. Ona, ko što nema poštenja, nema ni srama.

Crna družba Kara-Mije širi u puku, da je ona svemoćna, da je s njom vlada, poglavarstvo, biskup, popovi, učitelji, u obće svak, a zna se, da od nje zazire svak, tko ima dva zrna soli u glavi.

Zna se još, kad je crna družba sama, daleko od puka, kako ona onda proklinje vladu, poglavarstvo, biskupa, popove, učitelje i u obće svakoga, jer ne će, da joj pomožu, pak prieti, da će poslie izbora sračunati sa svima!!

Kako se vidi crna družba upotrebljava sve, kao očajnik. kad ne zna više šta radi. Propadoše joj bubnji i svirale, izpucale joj i zadnje lumbarde.

Do malo dana pjevat će se o njoj: Nekad bila, sad se spominjala, a mi, braćo, zdravo i veselo! Oj! Zdravo, *krmeljaci!*

DOMAĆE VIESTI.

Dolazak vojske. Jučer u jutro pripjela su iz Zadra preko Stankovaca i Skradina 2 bataljona 22 regimente grof Lacy. U susret daleko od grada otišla im naša „Šibenska Glazba“. Dočekao ju zastupatelj poglavarstva i naš načelnik, koji ih je u ime grada liepo pozdravio.

Sinoć je vojnička glazba udarala gradom, zaustavivši se pred poglavarstvom, občinom i stanom g. obrsta. Večeras udara „Šibenska glazba“ u počast vojsci pred stanom vojničkog starješine.

U ponedjeljak u jutro dolaze druga dva bataljona iste regimente iz Splita.

Porezni nadzornik Kurlić dotjerao prizre na najmovinu do skrajnih granica, udariv namet po tursku, pa tako je prisilio kućevlastnike, da taj namet svale na stanare. Danas, kad je zaslugom radnog občin-kog upraviteljstva obaljen prizre za 50 %, bilo bi pravo, da se kućevlastnici sjeite i obale ovaj uprav nesnosni najam, jer upravu občine vodila je misao, da pomogne i najamnike, a ne samo kućevlastnike.

Pokvarena crna družba. Na 25. t. mj. ima se obaviti izbor jednog člana i jednog zamjenika komisije za tečevinu za porez, pa crna družba, na čelu im ovog puta neki Tikulin i Nikita Marinković, osobiti prijatelji Kara-Mije, dali se u veliku agitaciju, ne bi li izabrali svoje birane birače, da oni pak izaberu koga od crne družbe. Ali im ne upali. Birano je tridesetosam biranih birača, koji se sporazumise i odlučise birati tog dana *po drugi put* Gosp. M. Stojića, načelnika, izkazujući mu tim svoje povjerenje za njegovo pravredno držanje pri sjednicam za odmjervanje poreza. — Zaludu, crna družba ne će, pa ne će nigdje poštenih!

Ovo pismo iz Zlatnog Praga primio je Vodički „Sokol“ prigodom nekidašnje slave: Presjedništvo „Č. O. S.“ zahvaljuje za bratski poziv na Vaše sokolske svečanosti prigodom blagosova društvenog barjaka.

Budite uvjereni, draga braćo, da će, u ovomu za Vas radostnom času, naš duh biti prisutan kod vas, nama toli dragom i milom slavenskom ogranku; te da će naša srca isto tako kao i vaša biti napunjena čuvstvom oduševljenja.

Vašem društvu želimo dobar napredak, da se redovi vaši množe na ponos sokolskoj ideji na slavenskom jugu. Svima šaljemo srdačni i bratski sokolski: Zdravo! Na zdar!

Za Presjedništvo „Česká Obec Sokolská“
Dr Podlipny Jan Zmazek
starosta jednotel

Maska biskupa Strossmayera. Kako je već bilo javljeno, kani se u akademickoj palači uređiti posebna „Strossmayera soba“ sa predmetima, koje je rabio veliki pokojnik. Naš kipar Valdec nskanio je

sa svoje strane ukrasiti tu sobu jednom mrtvačom maskom biskupovom, koju će dati lievati u srebru. Da mu to bude moguće, odlučio je prirediti više odlievaka u sadri mrtvačke maske velikog mecene i prodavati ih.

Odlievak od srebra bit će učinjen od čistog dobijka, što ga g. Valdec dobije prodajom svojih sadrenih odlievaka. — Ciena je maski ili poprsju 50 K.

Prijave naručitelja šalju se na adresu R. Valdec Zagreb Prilaz 38.a do 15. augusta. Preporučamo.

Knjževna objava. Primili smo sa zahvalnošću, ovih dana izaslo jeftinije izdanje „Ivke“ (novelle i crtice). Knjiga obasiže 186 str. stoji K 1:50 (poštom 10 fil. više). Tko pošalje novac unapried, dostavlja mu se knjiga franco.

Tko sakupi pet predplatnika, dobiva jedan primjerak na dar. Naručuje se samo kod spisateljice Adele Mičvinović; Zagreb, Kačićeva ul. 9/I.

Izvištaj trgovačke komore u Zagrebu. Od trgovačke i obrtničke komore u Zagrebu primili smo sa zahvalnošću njezin izvištaj o prilikama narodnoga gospodarstva u Hrvatskoj u god. 1904. Vrlo zanimiv i poučan taj izvištaj sastavio je, kako javlja komora, naš prijatelj g. Peroslav Paskiević Čikara, zamjenik komorskog tajnika. To djelo obasiže 120 str. kvartformatu, te opisuje sve grane trgovine, obrta i industrije; govori obiširno o novčarstvu i rudarstvu, zatim o prometnim pitanjima, kao o željeznicama, o tarifama, parobrodarstvu, ravnanju rieka.

— Zanimiva su poglavlja o izseljivanju, odakle razabiremo, da je iz Hrvatske izselilo u Sjevernu Ameriku u god. 1904. 21.242 osoba, a od god. 1898. do 1903. 106.889 Hrvata. Banke i štedionice imadu dioničke glavnice i rezerve oko 31 miliona kruna, a štednih uložaka preko 90 miliona. Vjersijskih udruga ima 298 sa skoro 5 miliona kruna uplaćenih dievova. — Konačno zagovara komora među ostalim uvedenje prometne statistike o trgovini u Hrvatskoj, izjavivši se protiv razdieljenja trgovačko-carinarske zajednice u monarhiji, a dodje li to doga, reklamira za Hrvatsku posebni trgovačko-car. teritorij itd.

Prigovoriti se mora i najžešće osudit sve one trgovce, koji u svojim dućanima ne drže družbinih žigica, papira, narodnih marka i. t. d., jer tim nanose velike štete družbi. Ali, da se izmedju tih trgovaca nalazi i narodnih zastupnika, tomu se treba čuditi, navlastito kad čujemo, da se na upit mušterija odgovara, *ne držimo družbinih žigica*. Zaista sramota za svakog trgovca hrvata, a za narodnog zastupnika i bivšeg načelnika što put veća. Ovako se ne odavilje vapaju tužno Istre!

Iz pokrajine nam se tuže, da neki trgovci naručuju razglednice bez riečice teksta u hrvatskom jeziku, pa kad ih se zato kori, izgovoraju se, da je tomu kriv tvorničar. To su smešne doskočice, pa stoga molimo, neka izvjestna gospoda ne zaborave, da u našoj zemlji moraju imati obzira prema jeziku našeg naroda. Dodješ li u Italiju, Njemačku ili Francusku, naći ćeš u dućanima na prodaji samo karte sa tekstom dotične zemlje, a to je i pravo, jer „tudje poštu, a svojim se diči“.

Pri našem poštarskom uredu uvedena je služba razdieljenja poštarskih paketnih pošiljaka po stanovima, i u tu svrhu opredjeljena su dotična kola. Nego, tko će ta kola vući? Zar ljudi, niže službeno osoblje? Stavljamo ovaj upit, jer nam je poznato, da se to nije predvidjelo, da se poštarskom uredu nisu dodielili za tu svrhu konji kao i na drugim mjestima.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo od Gosp. Ante Vendlera K 4. Prije izkazanih K 81:17 Ukupno K. 85:17. — Napried za našu Istru!

Naše Brzojavke.

PETROGRAD, 22. Ministar Bulygin dao ostavku, ali car nije istu prihvatio.

PARIZ, 22. Witten bitjahu u Parizu pri dolazku učinjene velike ovacije.

LONDON, 22. Pri pitanju trskog budjeta englezka vlada pretrpila poraz u dolnjaj kući zastupnika.

CARIGRAD, 22. Bio je poduzet atentat proti sultanu, ali nije uspio.